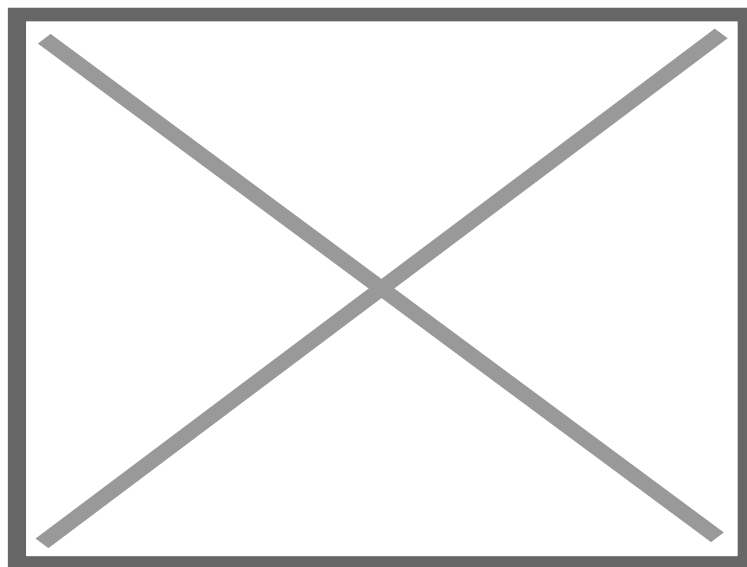

Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - EU: Mở ra nhiều triển vọng

01:28 17/03/2014

(TH&CL)

(TH&CL) Sau 6 vòng đàm phán kể từ tháng 6/2012, Việt Nam và Liên minh châu Âu (EU) đang tiến gần đến việc ký kết Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - EU (EV FTA). Hiệp định được ký kết sẽ tạo cơ hội cho DN Việt Nam đẩy mạnh xuất khẩu (XK) hàng hóa sang thị trường EU.

Ảnh minh họa

Tuy nhiên, bên cạnh những thuận lợi, DN Việt Nam cũng sẽ phải đối mặt với nhiều rào cản thương mại của thị trường này.

Kim ngạch XK tăng 30 - 40%

Theo kết quả nghiên cứu ban đầu của Dự án Hỗ trợ Chính sách Thương mại và Đầu tư của châu Âu (EU - MUTRAP), nếu được ký kết, EV FTA sẽ đem lại lợi ích bền vững cho cả hai bên, trong đó phần lợi ích của Việt Nam là trội hơn. Chỉ việc cắt giảm thuế quan đang được đàm phán đã làm tăng XK của Việt Nam sang EU lên khoảng 30 - 40%, cao hơn mức tăng trong nhập khẩu. Các ngành có khả năng hưởng lợi nhiều nhất từ FTA gồm dệt may,

giày, chế biến thực phẩm (trong đó có thủy sản). Tuy nhiên, mức độ mở rộng năng lực sản xuất của Việt Nam nhằm đáp ứng nhu cầu gia tăng của EU về một số mặt hàng sẽ quyết định mức tăng tổng thể về XK. Khu vực dịch vụ theo kỳ vọng cũng mở rộng đáng kể nhờ FTA và có thể góp phần làm tăng hiệu suất cho toàn bộ nền kinh tế. Ngoài ra, Hiệp định được kỳ vọng có tác động tích cực đến giảm nghèo.

Ông Jean-Jacques Bouflet, Trưởng ban Kinh tế và Thương mại, Phái đoàn Liên minh châu Âu tại Việt Nam cho rằng, EV FTA cũng sẽ bảo vệ tốt hơn các nhà đầu tư của hai bên sau khi hiệp định được ký kết, vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) từ các nước EU và các quốc gia đối tác khác vào Việt Nam nhiều khả năng sẽ tăng lên. EV FTA cũng giúp Việt Nam đa dạng hóa thị trường xuất nhập khẩu, tránh phụ thuộc quá mức vào một số thị trường.

Bộ Công thương cho biết, những năm gần đây, kim ngạch XK của Việt Nam sang thị trường EU, mặc dù tăng trưởng khá mạnh nhưng mới chỉ chiếm 0,75% tổng kim ngạch nhập khẩu của EU, trong đó chỉ 40% số hàng hóa được hưởng thuế 0%, 60% còn lại phải chịu các mức thuế khác nhau. EV FTA được ký kết sẽ khiến thuế nhập khẩu nhiều mặt hàng từ Việt Nam giảm mạnh, tạo cơ hội cho DN Việt Nam thâm nhập và tăng thị phần trên thị trường EU.

Việc ký kết EV FTA sẽ thúc đẩy quá trình minh bạch hóa hệ thống quy định, pháp luật của cả hai bên, góp phần cải thiện môi trường kinh doanh ở Việt Nam, từ đó đẩy mạnh thu hút vốn đầu tư từ EU. Quan trọng hơn, các nhà đầu tư sẽ coi Việt Nam là nơi sản xuất hàng XK sang EU. Điều này hỗ trợ tích cực cho quá trình tái cơ cấu nền kinh tế và chuyển đổi mô hình tăng trưởng của Việt Nam. Trong khi đó, việc các DN EU mở rộng đầu tư tại Việt Nam sẽ giúp DN trong nước tiếp cận công nghệ mới, từ đó cải thiện năng suất lao động và tăng đầu ra cho nhiều ngành sản xuất.

Những rào cản lớn

Theo các chuyên gia, quan ngại hàng đầu của Việt Nam là về các biện pháp SPS (Hiệp định về việc áp dụng các biện pháp kiểm dịch động thực vật) và TBT (Hiệp định về hàng rào kỹ thuật đối với thương mại) mà EU đang áp dụng. Theo đó, Việt Nam cần tham vấn nhiều hơn khi ra quyết định liên quan đến các quy tắc này, đồng thời xây dựng năng lực để hỗ trợ đáp ứng các tiêu chuẩn mới. Khung thể chế của Việt Nam cũng cần được hỗ trợ để giới thiệu về các thủ tục của EU đến DN, cũng như việc đàm phán hiệp định công nhận chung về chất lượng và tiêu chuẩn.

Ông Lê Triệu Dũng, Phó vụ trưởng Vụ Chính sách thương mại đa biên (Bộ Công thương) cho biết: Ngành dệt may, giày dép sẽ gặp khó từ yêu cầu xuất xứ nguyên liệu của EU; chế biến gỗ sẽ vướng phải Quy chế 995/2010 (FLEGT) về nguồn gốc hợp pháp do 80% nguyên liệu chế biến của ngành gỗ phải nhập khẩu... Tương tự, ngành dệt may nếu không vượt qua được các thách thức liên quan tới trách nhiệm xã hội của DN và quyền lợi của người lao động, cũng khó tăng kim ngạch XK vào thị trường này.

Bà Đỗ Liên Hương, chuyên gia của EU - MUTRAP cho rằng: Ở nhóm các sản phẩm nông - thủy sản, để tiếp cận thị trường EU, DN XK phải thỏa mãn các yêu cầu nghiêm ngặt về

quy tắc xuất xứ, tiêu chuẩn về các chất nguy hiểm trong sản phẩm, yêu cầu về bao bì... Ngoài ra, theo Hiệp định, Việt Nam phải đưa thuế nhập khẩu về 0% với hầu hết các dòng thuế, mở cửa thêm thị trường dịch vụ, minh bạch hóa các quy định về quản lý kinh doanh và đầu tư... Điều này sẽ khiến DN trong nước, nhất là DN dịch vụ đối mặt với sự cạnh tranh quyết liệt của DN EU có lợi thế về vốn, kinh nghiệm kinh doanh.

Để vượt qua những thách thức này, các chuyên gia kinh tế cho rằng, trong quá trình đàm phán, Bộ Công thương nên yêu cầu EU công nhận Việt Nam là nền kinh tế thị trường trong việc áp dụng chính sách chống bán phá giá. Mặt khác, việc thực thi các điều khoản FTA phải có lộ trình thích hợp cho Việt Nam về một số lĩnh vực để bảo đảm sự tồn tại của DNNVV.

Bên cạnh sự hỗ trợ của Nhà nước, bản thân các DN không nên chỉ tập trung sự quan tâm vào những lợi thế cạnh tranh từ việc giảm thuế quan, mà nên chú trọng những tác động vào lĩnh vực thu hút đầu tư nước ngoài, cải thiện năng lực sản xuất, kinh doanh, từ đó khai thác triệt để các cơ hội cũng như vượt qua thách thức.

Khánh Yên